

בס"ד

שם העכיר

שם האנלי

כ"ה הספר

SAMPLE

מבחן כניסה למח"ל

חלק א' – חומש ומפרשים

הנושא – "ויושע ה' – אז ישיר" (שמות י"ד, ל' – שמות ט"ו, ה)

נא לענות על כל השאלות בעכיר

1. קראי את פס' ל' – ל"א (מקור 1) וכתבי 4 שאלות על פסוקים אלה.

2. א. ישועה נאמרת בנצחון מוחלט בנגוד ללשון הצלה שהיא זמנית. וכאן נאמרה לשון ישועה שהרי המצרים טבעו בים וכאן נושעו ישראל ישועה גמורה (הרוקח).
 ב. "ויושע ה' מיד מצרים" – "וירא ישראל את מצרים מת" – ובכל מקום שנאמר תשועה בתנ"ך הוא במיתת נפשו של השונא" (משך חכמה דברים כ"ב, כ"ז).
 ג. ישועה היא במקום שהנעזר אינו עושה כלום וכל הישועה היא על ידי המושיע ובקריעת ים סוף לא היתה זכות לישראל... ורק בחסד ה' נעשה להם נס ולכן נאמרה לשון ישועה (אפריון).

• על איזו שאלה בכתוב עונים כל המפרשים הנ"ל.

• הסבירי במילים שלך את התשובות שלהם.

• מה משותף לכל הפרשנים?

3. עייני בפרוש רש"י (מקור 2) על המילים "וירא ישראל את מצרים מת" – כיצד מפרש? האם רואה את עם ישראל באור חיובי או שלילי? הוכיחי.

4. עייני בפרוש האבן עזרא (מקור 3)
 • למה רק עכשיו כתובה לשון 'ויושע' לשיטתו?

• באיזו נקודה בהמשך דבריו מהמילים 'והים לא השליכם' חולק על פירוש רש"י שראינו?

• הסבירי את המילים "וירא ישראל את מצרים על שפת הים" – לפי רש"י וא"ע, דייקי במיוחד במלים "על שפת הים" והסבירי את נקודת המחלוקת.

5. עייני בפירוש הרשב"ם (מקור 4) האם מסכים עם רש"י או הא"ע שראינו קודם? הוכיחי את דבריך.

6. מכילתא – מפני 4 דברים ראו ישראל את מצרים מתים על שפת הים:

- א. כדי שלא יאמרו ישראל כשם שאנו עולים מצד זה הם עולים מצד זה.
- ב. כדי שלא יאמרו המצרים כשם שהם אבודים כן ישראל אבודים.
- ג. כדי שיקחו ישראל מהם את הביזה שהיו טעונים כסף וזהב ואבנים טובות.

ד. כדי שיהיו ישראל נותנים עיניהם בהם ומכירים אותם ומוכיחים אותם, וכל אחד ואחד ראה את הנוגש שלו והכירו...
 • הסבירי 2 מהתשובות לפי בחירתך.

7. "וירא ישראל את הַיָּד הַגְּדוֹלָה אשר עשה ה' במצרים (ל"א) הסבירי לפי רש"י (מקור 2) ולפי הספורנו (מקור 6).

8. "וירא ישראל" - כתב בזוהר הקדוש שמה שכתב ישראל הכוונה לישראל סבא - דהיינו יעקב אבינו. ואמר ר' יהודה העלה הקב"ה להאי סבא ואמר לו קום ראה בניך שיצאו מגוי חזק, עלה לראות הגאולה של בניך והגבורות שאעשה להם.

• במה שונה פרוש זה מהפרושים שראית בשאלה 7? הגדירי במדויק!

9. "ויאמינו בה' ובמשה עבדו" (פסוק ל"א - מקור 1) עייני בפרוש ר"ח (רבינו חננאל) (מקור 5)

• מהם 4 חלקי האמונה לפי ר"ח?

• על איזה מהם מדובר כאן? ועל אילו מלים מתבסס?

10. עייני בפרוש הראב"ע (מקור 3) ובפרוש הרשב"ם (מקור 4) כיצד הם מפרשים את המילים "ויאמינו בה' ובמשה עבדו"?

11. "אז ישיר משה" (ט"ו, א' מקור 1) – מה קשה במילים אלה? וכיצד מפרש רש"י? (מקור 2).

12. "אז ישיר משה" – חז"ל: "מכאן רמז לתחיית המתים מן התורה – שעתיד משה ובנ"י לומר את השירה לעתיד לבא"
 • הסבירי היטב את הרמז עליו דברו חז"ל.

• מה ההבדל בין פירוש זה לפירוש רש"י בשאלה 11?

13. הרבה מפרשים שואלים: מדוע לא אמרו ישראל שירה לאחר יציאת מצרים אלא רק לאחר קריעת ים סוף?
 • מה דעתך, כיצד היית עונה על שאלה זו?

14. "ויאמרו לאמר" – מה הקושי במילים אלה?

-
- דעת ר' נחמיה – שהוא פותח תחילה והם עונים אחריו יחד איתו ושרתה רוח הקודש על כולם וכיוונו יחד את השירה.
 - דעת ר' אליעזר שאמרו את השירה כקטן המקריא את ההלל והעם עונים אחריו כל מה שאומר. משה אומר 'אשירה לה' והם אומרים 'אשירה לה', משה אומר 'כי גאה גאה' והם אומרים 'כי גאה גאה'.
 - דעת ר' עקיבא כגדול המקריא את ההלל והם עונים אחריו ראשי פרקים. משה אומר 'אשירה לה' והם אומרים 'אשירה לה', משה אומר 'כי גאה גאה' והם אומרים 'אשירה לה'.
 - על מה חלקו פה התנאים? לפי איזה שיטה היו בנ"י בדרגה הכי גבוהה, הסבירי!

15. "ויאמרו לאמר" – חזקוני: אמרו ל"אמר" לדורות, להנהיג שיאמרו שירה זו תמיד בכל יום.

• מתי אנו אומרים שירה זו בכל יום?

• במה שונה החזקוני מכל הדעות בחז"ל?

16. "כי גאה גאה" – מי? עייני ברש"י (מקור 2) באבן עזרא – (מקור 3), הסביר את דבריהם.

17. "כי גאה גאה" – מילים אלה מתיחסות לפרעה שהתגאה על ה' ואמר "מי ה' אשר אשמע בקולו" ועשה עצמו אלוה (שמו"ר).

• במה שונה פירוש זה ממה שראינו בשאלה 16 ומה ההבדל בהבנת הפסוק לכל שיטה?

18. "סוס ורוכבו רמה בים" – איזה נס גדול קרה כאן לפי רש"י (מקור 2).

19. ר' בחיי – שנאמר "סוס ורוכבו" בלשון יחיד מפני שכולם לא היו חשובים לפני הקב"ה אלא כסוס אחד ורוכב אחד. הסבירי.

20. אזניים לתורה – אף שהיו בישראל ששים רבוא יוצאי צבא והיו חמושים בנשק נבהלו ממחנה מצרים מפני שבמחנה מצרים היו רכב ופרשים שלא היו במחנה ישראל ולכן הזכיר את הישועה מסוס ורכב בתחילת השירה ובסופה שנאמר "כי בא סוס פרעה ברכבו ובפרשיו בים" (פס' י"ט).

• הסבירי את דבריו.

21. "זה אלי ואנוהו"

- אונקלוס (נוה מלשון דירה או בית) ואבנה לו מקדש.
- הרב הירש – 'ואנוהו' – אני אהיה לו לנוה, אציע את עצמי לפניו להיות לנוה לו וכל חיי יהיו למקום גילוי שכינתו.
- על מה מסכימים מפרשים אלה?

• מה נקודת המחלוקת ביניהם?

22. "ואנוהו" – מכילתא – 'ואנוהו' מלשון נוי, התנאה לפניו במצוות.

עשה לפניו סוכה נאה, שופר נאה, ספר תורה נאה.
איזה רעיון חשוב למדנו כאן?

23. קראי שוב את כל השאלות והתשובות וכתבי איזה 3 פירושים מצאו מאוד חן בעיניך ומדוע?

חילקן לאורייתא!

חלק ב' – ידיעות כלליות

נא לכתוב בעברית

חלק א' – כתבי חיבור על אחד הנושאים הבאים:

1. חויה מיוחדת שהיתה לי בזמן הקורונה (COVID 19).
2. מה אעשה כשאגדל ומדוע?
3. אישיות שאני מאוד מעריכה ומכבדת.

חלק ב' – אני וסידורי – מתי אומרים או נקראים (15/20)

1. אקדמות _____
2. סליחות _____
3. אתה יצרת _____
4. חצי הלל _____
5. יקום פורקן _____
6. תפילה זכה _____
7. אבינו מלכנו _____
8. יעלה ויבוא _____
9. מלכויות, זכרונות ושופרות _____
10. תפילת גשם _____
11. למנצח לבני קורח _____
12. תפילת תשלומין _____

13. תשליך _____
14. שנים מקרא ואחד תרגום _____
15. על המחיה _____
16. מודים דרבנן _____
17. קדושה _____
18. קידוש לבנה _____
19. המלך הקדוש _____
20. שבע ברכות _____

חלק ג' – מה ידוע לך על המושגים הבאים (15/20)

1. לקט, שכחה ופאה _____
2. פורים פרזות _____
3. פסח שני _____
4. סעודה מפסקת _____
5. סנהדרין גדולה _____
6. בגדי כהן גדול _____
7. 4 חלקי השולחן ערוך _____
8. 7 מצוות בני נח _____
9. הבדלה _____
10. הושענות _____
11. קורבן העומר _____
12. 6 סדרי משנה _____
13. לא אד"ו ראש _____
14. שתי הלחם _____
15. נסוך המים _____
16. ערוב תבשילין _____
17. שבעת המינים _____
18. שבת שירה _____
19. שבע דנחמתא _____

חלק ד' - אני וספרי , השלימי! (10/15)

שם המחבר	שם הספר	
	הי"ד החזקה	1
החפץ חיים		2
	ספר הכוזרי	3
הנצי"ב		4
	קיצור שולחן ערוך	5
ר' יוסף קארו		6
	מגילת איכה	7
ר' סעדיה גאון		8
	אמונה ובטחון	9
ר' יוחנן וריש לקיש		10
	מסילת ישרים	11
רבינו יונה		12
	מורה נבוכים	13
ר' יהודה הנשיא		14
	חיי אדם	15

בהצלחה!

ספר חקאי (ספר היסוד)

חקאי I

חקאי 3

אבן עזרא

הפי' שכתוב בשירה, וברוב אפי' נעמנו מים, חלם הרוח הימה
עם ישראל וכתוב נשפט ברוך קמו ים, וזו היא שטבעה המצרים.
על כן כתוב בסוף השירה וישב ה' עליהם אם מי הים ונמי ישראל
הלכו בינשה במוך הים ואל חממה אף יכלו לעבור כל הלילה וזי
שז מאום אלה רגלי לא ה' רכיעים הממנה, אולי על דרך אחר
עברו, או נקטע ליי' קרעים כאשר אמרו חז"ל וישראל לא עברו
הים כנגד הרוחם רק נכנסו באורח וילאו אל מדבר שור אשר נכנסו
משם כאשר פירש: וירושע. עמה היו ישראל נושעים מיד
מצרים כי עד עמה היה עליהם פחד המלך וכחוב כי המצרים
טבעו בים, והים לא השליכם אל היבשה, כי כן כתוב חלפנו ארץ.
על כן פי' וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים, שהיו ישראל
על שפת הים, וראו מצרים מת כאשר טבע: וירא. כאשר
ראו ישראל וזו המכה הגדולה יראו מהם, כמו וירא דוד את ה'
ביום ההוא נמות עוזה אשר שלח ידו בחרון: ויאמינו בה'. שהוא
אמת, והאמינו נמשה שהוא עבדו ולא יעשה רק מה שיטעו:

אבן עזרא

לכדו אמרה חקאי ישראל אמרה לכל: ויאמרו לאמר, כל א' וא'
ככה, או בכל דור ודור: כי גאה גאה, הראה גאווה, כי הסוס
שיש לו גאווה וגבורה, והרכוב שהוא גבור, שניהם השליכס בים
כמשליך חץ, כי רמה בים כמו נושקי רומי קשת: (ב) עזי, אמר
רבינו שלמה ז"ל, כי יש הפרס בין עזי בקמץ חטף ובין עזי בקטון
ע"כ אמר כי יו"ד עזי וזמרת יה נוסף, ולא הראה לנו אחר כמוהו.

ל' והמים להם חמה מימינם ומשמאלם וישע יהוה ביום ההוא
את ישראל מיד מצרים וירא ישראל את מצרים מת על-
לא שפת הים: וירא ישראל את היד הגדלה אשר עשה יהוה
במצרים ויראו העם את יהוה ויאמינו ביהוה ובמשה עבדו:

טו א' וישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליהוה ויאמרו
לאמר
אשירה ליהוה פירגאה גאה סוס
ב ורכבו רמה בים: עזי וזמרת יה ויהי-לי
לישועה זה אלי ואנוהו אלהי
ג אבי וארמנוהו יהוה איש מלחמה יהוה
ד שמו: מרפבת פרעה וחילו ידה בים ומבחר

חקאי 2

שפתי חכמים

וכי' ת דאם לא כן איך היו יכולין לדאון הא נטבעו בים, א רקשה
לרשיי דהליל או שר ישייר משמע לחדד וזו לשון עבר הוא דא שר
שפחו ת כדי שלא יאמרו ישראל כשם שאנו עולים מלד זה כך הם עולים מלד אחר רחוק ממנו וירדפו אחרינו: (א) את
היד הגדולה את הגבורה הגדולה שעשה ידו של הקד"ה, והרכה לשונות נופלין על לשון יד ומשם יד ממש הן
והמפרשו ימקן לשון אחר ענין הדבור: (ב) אז ישיר משה, אז כשראה הנם עלה כללו א שיעיר שירא וכן או ידבר

בין לשון עבר חלל זה שלא היה חלל לשעה חינו יכול לישנו כלשון חלל גאה גאה, כתרוננו. (ד"א נא הכפל לומר
שעשה דבר שאי אפשר לכשר ודם לעשות כשהוא נלחם בחינור ומתגבר עליו מפילו מן הסוס וכאן סוס ורובנו רמה בים וכל שאי אפשר לעשות
על ידי וולמו נופל לו לשון גאווה כמו כי גאווה עשה, וכן כל השירה תמלא כפולה עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה ה' איש מלחמה ה' שמו וכן
כולם נרשיי יסון, ד"א כי גאה גאה, על כל השירות וכל מה שאקלם בו עוד יש בו מוספס ולא כמדת בשר ודם שמקלסין
אומן ואין בו: (א) שם ורכבו, שניהם קשורים זה בזה והמים מעלין אותם לרום ומורידין אותם לעומק ואינן נפרדין: רמה.
השליך וכן ורמו לגו אחון נורא, ומירש אגדה כתוב אחד אומר רמה וכחוב אחד אומר ירה מלמד שהיו עולים לרום
ויורדין לתהום כמו מי ירה אבן פתמה מלמעלה למטה: (ב) עזי וזמרת יה, אונקלוס מרגס חוקסי ותוספתא עזי כמו

חקאי 4

רשב"ם

(א) וירא ישראל, אשר על שפת הים, את מצרים מתים וטובעים בים: על
שפת הים, כשהיו ישראל על שפת הים ראו את הים שז על פני המצרים
וטבעו נכחו זהו עיקר פשוטו, ובענין זה פירשתי בנראשית רשמתי את קול
ה' אליהם מתהלך בנן לרום היום: (ב) ויאמינו בה', אסף במדבר לא
ימונו בדעב:

חקאי 6

ספורנו

(ל) וירושע ה' ביום ההוא את ישראל, כפיחת המסתוללים במ לשעברם
נשאר הם בני חורין, כי עד עת מוחם היו ישראל כעבדים ברוחים:
(לא) היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים, מרד מצרים הרעים שלקו
בם על הים: ויראו חזנם, כאשר אשר יגרת מפניהם: (א) אז ישיר,
הסכים שיעיר:

ספורנו

כי גאה גאה, לו לכרו הגאות ליחס אליו על הטוב הנמצא, ולא לפרעה
התנין הגדול אשר אמר לי יאורי ואני עשיתי: סוס ורכבו רמה בים.

ר"ח (לא) ויאמינו בה' ובמשה עבדו, האמונה מתחלקת לארבעה
חלקים: אמונה בהקדוש ברוך הוא, שנאמר: האמינו בה'
אלהיכם ותאמנו (דה"ב כ כ), וזהו שכתוב: ויאמינו בה' ובמשה
עבדו. אמונה בנביאים שנחייבנו לשמוע דבריהם, שנאמר: מי
האמין לשמועתינו (ישעיה נג א). אמונה בעולם הבא, שיש
להאמין כי יש עולם הבא ויש שכר טוב מעותד לצדיקים, וזהו
שאמר דוד ע"ה: לולא האמנתי לראות כטוב ה' בארץ חיים
(תהלים כז יג). אמונה בכביאת הגואל, שזה פנה גדולה בחורוה,
זהו שאמר: הנני יסד בציון אבן, אבן בוחן פנת יקרת מוסד מוסד
המאמין לא יחיש (ישעיה כח טז), וכל המאמין יש לו זכיות
הרכה, הוא שנאמר באברהם שהיה שורש האמונה: והאמין בה'
ויחשבה לו צדקה (בראשית טו ו), והנה הוא זוכה לגן עדן.

רש"י
ה' יאורי